

«MOTTAKERNAVN»

«ADRESSE»

«POSTNR» «POSTSTED»

Trondheim, 21.03.2018

Dykkar ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (oppgje ved svar):
2018/737

Saksbehandlar:
Johan Danielsen

Avgjerd i klagesak - klage frå Naturvernforbundet, SABIMA og WWF på løyve frå Fylkesmannen i Oppland til utsetting av sibirlerk på Gnr/bnr 54/1 i Gran kommune

Miljødirektoratet gjer om på Fylkesmannen i Oppland sitt vedtak frå 31.10.2017 om å gi Anders M. E. Hohle løyve til utsetting av sibirlerk i Gran kommune. Miljødirektoratet finn at utsetting av sibirlerk i tillegg til douglasgran på dette arealet gir for store uheldige verknader på naturmangfaldet. Klagar får medhald.

Vi viser til klage frå Naturvernforbundet, SABIMA og WWF Norge 19.11.2017, på Fylkesmannen i Opplands vedtak av 31.10.2017. Klagesaka ble sendt til direktoratet frå Fylkesmannen i brev av 05.01.2018.

Sakas bakgrunn

Fylkesmannen i Oppland ga i vedtak av 31.05.2017 Anders M. E. Hohle løyve til utsetting av 5000 planter av douglasgran (*Pseudotsuga menziesii*) til skogproduksjon på 25 dekar skogsmark på gnr./bnr. 54/1 i Gran kommune, jf. forskrift 25. mai 2012 nr. 466 om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål §§ 5 og 7. Søker bad i e-post av 28.09.2017 om at løyvet kunne endrast slik at det kunne plantast noko sibirlerk (*Larix sibirica*) i staden for douglasgran. Grunnen var at douglasgrana på planteskulen ikkje er klar for utplanting i 2018, men først kan plantast ut i 2019.

Naturvernforbundet, SABIMA og WWF Norge (klager) klaga i brev av 19.11.2017. Fylkesmannen varsla søker om klaga i brev av 01.12.2017. Fylkesmannen ga klagen oppsettande verknad.

Merknader frå klager

Klagen er grunngitt slik:

- Sibirlerk er feilplassert i Svartelista til Artsdatabanken med LO, låg risiko, ettersom der er dokumentert sprenging av arten til naturen i fleire høve, mellom anna på Hjerkin.
- Det er gitt løyve til planting av douglasgran på same areal og dette vil auke den samla belastinga.
- Vilråa frå fylkesmannen gir ikkje grunnlag for å fjerne sprenging til naboeigedomar

Søker sine tilsvaer til klagen

1. Det er alt lerketrær i området, de eldste opptil 70-80 år.
2. Det ble planta sibirlerk på 10 mål i 2012 og hybridlerk på 60 mål i 2013 innanfor en radius på 500-1000 mål frå bestandet det nå er søkt om.
3. Det søkast om dette treslaget på grunn av vanskar med råte og vindfelling i området.

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | Telefon: 03400/73 58 05 00 | Faks: 73 58 05 01

E-post: post@miljodir.no | Internett: www.miljodirektoratet.no | Organisasjonsnummer: 999 601 391

Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo

Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

4. Det søkast om lerk grunna at den har rask høgdevekst i starten og slike er egna i eit område med mykje uønskt vegetasjon som rødhyll.
5. Frå eit miljøperspektiv er det viktig å oppretthalde virkeproduksjonen i området som binder CO₂ og produserer fornybare materialar og energi.
6. Søknaden må behandlast på bakgrunn av tilgjengeleg kunnskap om treslaget og ikkje kva som kan bli tilgjengeleg i framtida.

Fylkesmannen sine vurderingar

Fylkesmannen har i sine vedtak av 31.05.2017 og 31.10.2017 vurdert søknaden etter prinsippa i naturmangfaldlova. Vilkår for klage er oppfylt både i forhold til klageinteresse og tidsfrist. Fylkesmannen viser i sitt vedtak av 31.05.2017 til svartelista og dei eigenskapane douglasgrana har med tanke på spreiding og anna. I vedtaket gjort 31.10.2017 viser fylkesmannen til dei same opplysningane knytt til sibirlerk. Fylkesmannen finn at utsettingsområdet ligg i det nasjonalt verdifulle kulturlandskapet Tingelstadhøgda-Røykenvika og i den viktige naturtypen: "*rik blandingsskog i låglandet*".

Fylkesmannen nemner vidare at det ligg fleire MiS-førekomstar med mest rik bakkevegetasjon innanfor en radius på 500 m. Innanfor en radius på 1 km ligg og dei viktige naturtypene naturbeitemark og kalksjø. Den svært viktige naturtypen hagemark ligg ca. 800 m sør-øst for arealet det er søkt om planting på. Naturtypen rik blandingsskog i låglandet (viktig) ligg helt inntil utsettingsarealet. Fylkesmannen finn at kunnskapsgrunnlaget for arten og staden for utsettingsområdet er godt nok til å handsame søknaden, jf. naturmangfoldloven (nml) § 8. Det er fylkesmannen si oppfatning at det ikkje er grunnlag for å ta i bruk føre var prinsippa, jf. nml § 9. Fylkesmannen finn at douglasgrana si plassering i låg risiko og vilkåra dei gir for løyvet fører til at det er teken nok omsyn til krava i nml sine §§ 8-12. Frå fylkesmannen si side blir det likevel peika på behovet å ta omsyn til samla belastning og landskapseffekten av framande treslag i området i framtida. Fylkesmannen er særleg bekymra for planting av mykje utanlandske treslag i eit område med stort registrert biologisk mangfald.

I fylkesmannen sitt vedtak av 31.10.2017 er berre risikoen knytt til sibirlerk omhandla ettersom naturforholda er vurdert i løyvet gitt 31.05.2017. Fylkesmannen peiker på at sibirlerk er i kategorien låg risiko i svartelista. Fylkesmannen viser til vedtaket sitt frå 31.05.2017 og dei vilkår som er gitt der gjeld og for dette løyvet.

I førebunde klagesakshandsaming legg fylkesmannen vekt på at sibirlerk er gitt låg risiko i svartelista. Fylkesmannen finn at sibirlerka sitt høge krav til sommartemperatur truleg gir liten produksjon og spreiding av frø under våre forhold. Lerk set djupare røter enn gran og er meir vindstabil. Den er meir motstandsdyktig mot råte enn gran, men blir meir beita av hjortevilt og kan få lercekreft.

Lovgrunnlaget

Formålet med forskrift 25. mai 2012 nr. 466 om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål (forskriften) er å hindre at utsetting av utanlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfaldet, jf. § 1. Etter § 5 er det krav om løyve til utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål. Vurdering av løyve til utsetting, skal vege omsynet til uheldige følger for naturmangfaldet, jf. § 7 første ledd opp mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. naturmangfaldlova (nml.) § 14. Prinsippa i nml. § 8 til 12 leggst til grunn som retningslinjer for vurderinga, jf. nml. § 7.

Kunnskap om sibirlerk

Sibirlerk krev mykje lys og har spreidd seg lokalt på opne areal nær etablera bestand. Det er likevel usikkert kor mykje av dette som bidrar til rekruttering av vaksne tre ettersom sibirlerk er utsatt for viltskader og snøbrekk. Sibirlerk er resistent mot lercekreft (Børset 1985). Den etablerer seg i liten grad i slutta skog, slipp mykje lys ned til feltsjiktet, spreier seg lite og utgjør neppe økologisk risiko.

Grensa for kortdistansespreiing er i DN-utredning 8-2012 (Nygaard m. fl. 1999) funnet til å være 80 meter med ei maksimal observert forynging på inntil 2100 unge plantar pr. dekar. Spreiingsdistanser er i same rapport estimert opp til 2425 meter ved vindhastighet 10 m/s og 4844 meter ved 20 m/s.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet finn at både utsettingsområdet og områda rundt har ei rekke naturverdiar. Utsettingsområdet ligg innanfor nasjonalt verdifulle kulturlandskapet: Tingelstadhøgda-Røykenvika og i den viktige naturtypen: *"rik blandingsskog i låglandet"*. Omkring området finn vi mellom anna desse raudlistartane og ein art av nasjonal forvaltningsinteresse:

Art	Kategori	Avstand
Bulmeurt	Trua	140 m
Hasselslørsopp	Sårbar	400 m
Legesteinfrø	Nær trua	280 m
Hvit korallsopp	Nær trua	350 m
Bakkesøte	Nær trua	370 m
Enghaukeskjegg	Nær trua	430 m
Stjernetistel	Nær trua	440 m
Rødskivevokssopp	Nær trua	500 m
Dvergmispel	Art av nasjonal forvaltningsinteresse	250 m

I tillegg finn vi ei rekke kartlagde naturtypar som er verdsett som viktige og svært viktige:

Type	Kategori	Avstand
Hasselhage	Svært viktig	460 m
Kantsamfunn	Svært viktig	600 m
Sørboreal blandingsskog	Viktig	0 m
Kantsamfunn	Viktig	600 m
Kantsamfunn	Viktig	600 m

Artsdatabanken har nylig publisert forslag til ny svarteliste. I den er douglasgran føreslegen flytta frå låg risiko til potensielt høg risiko for å føre til skade på naturmangfaldet. Sibirlerk er fortsatt vurdert til å føre til låg risiko for det same.

Utsettingsområdet ligg både i nasjonalt verdifult kulturlandskap og i en viktig naturtype. Det er og etter tilhøva mange raudlista arter og viktige/svært viktige naturtypar i området kring utsettingsområdet. Ettersom utsetjingsområdet ligg i eit område med mange naturverdiar er det ikkje eigna for bruk av utanlandske treslag. I lys av ny vurdering i Artsdatabanken synes det å vere større konflikt knytt til douglasgran enn sibirlerk i dette tilfellet. Forvaltningsloven § 35 gjer likevel at konkret vurdering av utsetting av douglasgran ikkje er relevant.

Miljødirektoratet legg vekt på disse forholda:

- Utsettingsområdet ligg både i nasjonalt verdifult kulturlandskap og i en viktig naturtype
- Utsettingsområdet ligg i et område med fleire raudlista arter og viktige/svært viktige naturtypar
- Området kring utsettingsområdet har mange plantefelt med utanlandske treartar

Området i og kring utsettingsområdet er godt undersøkt og vi har nok kunnskap til å ta ei kunnskapsbasert avgjerd, jf. nml. § 8. Føre-var prinsippet er slik ikkje relevant jf. nml § 9. Samla sett er dei mange og viktige naturverdiane i og nær utsettingsområdet potensielt utsett for betydeleg samla belastning i form av utanlandske treslag, jf. nml. § 10. Utanlandske treslag reknast oftast som det alvorlegaste trugsmålet mot naturleg mangfald. Omsynet til andre

samfunnsinteresser som verdiskaping er vurdert, jf. nml. § 14. Den samla belastninga på naturverdiane gjer at vi gjer om på fylkesmannen sitt vedtak om løyve til utsetting av sibirlerk.

Vedtak

Miljødirektoratet gjer om på Fylkesmannen i Oppland sitt vedtak av 31.10.2017, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd. Anders M. E. Hohle får ikkje løyve til utsetting av 5000 planter av sibirlerk (*Larix sibirica*) til skogproduksjon på 25 dekar skogsmark på gnr./bnr. 5471 i Gran kommune, jf. forskrift 25. mai 2012 nr. 466 om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål §§ 5 og 7.

Miljødirektoratets vedtak er endelig og kan ikkje klages vidare, jf. forvaltningslova § 28 tredje ledd.

Helsing

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Bjarte Rambjør Heide
seksjonsleder

Tenk miljø - vel digital postkasse frå e-Boks eller Digipost på www.norge.no.